

ПАНЧЕНКО

Марія Олександрівна
marikyca33@gmail.com

УДК 330.332

ОРГАНІЗАЦІЙНО-ЕКОНОМІЧНИЙ
МЕХАНІЗМ ІНВЕСТУВАННЯ В
АГРАРНО-ПРОМИСЛОВИЙ КОМПЛЕКС
УКРАЇНИк.е.н., доцент, викладач,
Одеський національний
політехнічний університетORGANIZATIONAL AND ECONOMIC
INVESTMENT MECHANISM IN THE
AGRO AND INDUSTRIAL COMPLEX OF
UKRAINEЛІНЧУК
Марина Віталіївнастудент, Одеський
національний політехнічний
університет

В статті проаналізовано теоретичні, методичні та практичні аспекти формування організаційно-економічного механізму інвестування в економічний розвиток підприємств галузі народного господарства України. Запропоновано заходи щодо підвищення рівня інвестування в АПК, з метою підвищення діяльності сільськогосподарських підприємств.

В статье проанализированы теоретические, методические и практические аспекты формирования организационно-экономического механизма инвестирования в экономическое развитие предприятий отрасли народного хозяйства Украины. Предложены мероприятия по повышению уровня инвестирования в АПК, с целью повышения деятельности сельскохозяйственных предприятий.

The paper analyzes the theoretical, methodological and practical aspects of forming the organizational and economic mechanism of investment in the economic development of the industry enterprises of national economy of Ukraine. The measures to increase the level of investments in agriculture, with the aim of improving the activities of agricultural enterprises are proposed.

Ключові слова: організаційно-економічний механізм, аграрно-промисловий комплекс України, інвестування, економічний розвиток, галузь народного господарства, сільськогосподарські підприємства

Ключевые слова: организационно-экономический механизм, аграрно-промышленный комплекс Украины, инвестирование, экономическое развитие, отрасль народного хозяйства, сельскохозяйственные предприятия

Keywords: organizational-economic mechanism of agro-industrial complex of Ukraine, investment, economic development, a sector of the economy, agricultural enterprises

ВСТУП

Агропромисловий комплекс є один з найважливіших із секторів України. Недостатнє фінансування сільськогосподарських підприємств, не дає змогу розвитку аграрної сфери, тому є доцільним почати роботу щодо реформування аграрного сектора України, шляхом активізації інвестиційної діяльності.

На даний час від ефективної роботи інвестиційної політики залежить стан виробництва, рівень технічного забезпечення основних фондів підприємства, економічний потенціал та можливість розв'язання різного виду проблем (економічних, соціальних та ін.).

Вивчення питань щодо розв'язання проблем інвестиційної діяльності в Україні, нинішнього стану інвестиційного забезпечення аграрних підприємств, присвячені праці багатьох вітчизняних вчених, зокрема, О.І. Гуторова, В.П. Галушко, С.М. Кваші, М.І. Кісіля, О.В. Мертенса, А.А. Пересада, Л.І. Засонець та ін.. Щодо загальних проблем інвестиційної активності, то вони завжди знаходились в центрі як вітчизняних, так і зарубіжних вчених – Дж.М. Кейнс, І. Фішер, Л. Койка, В. Міт, Л.Т. Гайер.

МЕТА РОБОТИ – Всебічне обґрунтування організаційно-економічного механізму інвестування в аграрно-промисловий комплекс України, який забез-

печить ефективну діяльність сільськогосподарських підприємств та їх інвестиційна привабливість в ринкових умовах.

ВИКЛАД ОСНОВНОГО МАТЕРІАЛУ

Проблеми інвестування в економіку країни завжди знаходились в центрі уваги економічної науки. Інвестиції є невід'ємною частиною сучасної ринкової економіки, як у промислово розвинутих країнах, так і у країнах, що розвиваються. Інвестиційна діяльність – це вирішальний чинник усієї економічної політики держави.

З кожний роком у світі зростає попит на продовольчі товари, що дає змогу Україні збільшувати виробничі обороти, оскільки, наша країна має особливий аграрний потенціал. Зручне географічне розташування, родючі чорноземи – все це є міцною та потужною основою для підвищення конкурентоздатності аграрного сектору у світі. Україна є постійним експортером зернових та олійних культур, а також молочної продукції, тому зберігає високу інвестиційну привабливість.

Перспективний розвиток аграрної політики України потребує ефективної інвестиційної політики. Для динамічного розвитку країни необхідно залучати інвестиції, так як, вони є визначальним фактором соціально-економічного розвитку. Інвестиції потріб-

ні сільськогосподарських підприємствам для забезпечення стабільної діяльності та введення інновацій, а також для покращення якості продукції.

Надходження інвестицій в агропромисловий комплекс України залежить від інвестиційного середовища, в свою чергу, на нього впливають такі фактори [1]:

- балансування рівня розвитку галузей в АПК;
- наявність власних інвестиційних ресурсів;
- страхування всіх ймовірних ризиків;
- технічне оснащення виробництва.

Структура та обсяг інвестиційної діяльності на рівні кожного сільськогосподарського суб'єкта є головним фактором, що сприяють інвестиційному розвитку держави.

За статистичними даними, протягом останнього десятиліття в аграрний сектор України зросла частка

надходження як вітчизняних так й іноземних інвестицій, хоча по відношенню до загального обсягу інвестицій вона залишається малою. Європейські країни залишаються головними іноземними інвесторами, проте, європейські та американські компанії, які займаються агробізнесом, планують збільшити свої інвестиції, незважаючи на нестабільну політичну ситуацію, так як, їх приваблює колосальний потенціал сільського господарства країни.

До основних країн-інвесторів в економіку України входять такі країни, як: Кіпр, Німеччина, Нідерланди, РФ, Австрія, Велика Британія, Франція, Швеція, Швейцарія, кількість та відсоток інвестицій показано в табл.1 [1]. Загалом інвестиції надходять більше ніж з 120 країн світу.

Таблиця 1

Прямі іноземні інвестиції із країн світу в економіку України в 2016 р.

[Державна служба статистики України]

	Надходження прямих іноземних інвестицій у 2016 р. (млн. дол. США)	У % до підсумку
Усього	4405,8	100,0
у тому числі		
Російська Федерація	1667,0	37,8
Кіпр	427,7	9,7
Велика Британія	403,9	9,2
Нідерланди	255,0	5,8
Австрія	249,9	5,7
Італія	209,9	4,8
Угорщина	187,6	4,3
Вінгерські Острови (Брит.)	140,2	3,2
Швейцарія	108,6	2,5
Туреччина	103,2	2,3
США	85,2	1,9
Інші країни	567,6	12,8

Щодо інвесторів в аграрно-промисловий комплекс України, то тут основними вважаються фірми таких країн: Нідерланди, Кіпр, Великобританія, Швеція, США, Франція, Німеччина, Австрія та Росія. Найбільшу цінність мають інновації направлені на нові технології, ноу-хау, устаткування та вільно конвертована іноземна валюта. Крупними інвесторами в аграрний сектор України вважаються підприємці з розвинутих країн Європи та Америки, але вони вимагають вищих гарантій для своїх інвестиційних вкладів.

В сфері залучення іноземного капіталу повинні бути включені стимулюючі важелі, для сільського господарства необхідна державна підтримка, яка передбачає бюджетне забезпечення. На західних країнах Європи широко розповсюджене екологічне виробництва, тому для збільшення інвестицій з цих країн, є доцільним змінити технологічну структуру сільськогосподарського виробництва України, з метою його «екологізації». Також варто впровадити єдині правила інвестування у розвиток виробництва АПК, які будуть актуальними для іноземних інвесторів, та закріпити їх у міжнародних договорах. Для реалізації цього проекту потрібно переорієнтувати інвестиційну та податкову політику, яка б вдоско-

налювала механізм залучення екоінвестицій. Також необхідно створити такі умови, що дають змогу збільшення частки довгострокових вкладень, так як, це дозволить здійснити перебудову сільськогосподарського виробництва.

Українське та міжнародне законодавство дає можливість використання різних методів залучення інвестицій, основні з них:

- створення спільних підприємств;
- створення стратегічних альянсів;
- вільні економічні зони;
- інвестиції на основі лізингу та концесій;
- викуп пакетів акцій;
- придбання існуючих підприємств;
- створення нових підприємств разом з іноземними партнерами;
- заснування власних підприємств, що належать ТНК та ін.

Створення спільних підприємств є одним із найбільш розповсюджених механізмів залучення інвестицій в Україні. Такі інвестиції мають переваги перед кредитами й іншими формами іноземної участі, тим паче, в умовах кризи, оскільки, вони відкривають простір для модернізації виробничого процесу.

За останні роки в Україні велику увагу приділяють залученню венчурного капіталу, створюють венчурні компанії та фонди в яких існують певні обмеження. Можливо є необхідним створення особливого режиму їх роботи, привернути увагу банків України, які допоможуть фондам фінансово та нададуть їм свою інфраструктуру. Перевагами венчурних фондів полягає в підтримці певного підприємства та в мобілізації кредитних коштів без урядових гарантій.

Організаційно-економічний механізм інвестування як категорія є сукупністю економічних інструментів і методів регулювання, що забезпечують максимальну ефективність використання капіталу за зовнішніх та внутрішніх постійно змінюваних умов інвестиційного ринку [2]. Зміст організаційно-економічного механізму інвестування аграрного сектору економіки показані на рис. 1.

Рис. 1. Зміст організаційно-економічного механізму інвестування аграрного сектору економіки

Під терміном «механізм» розуміють систему або спосіб, що визначає порядок певного виду діяльності, деяких ланок та елементів, що призводить їх у дію [3], а також внутрішню систему, сукупність станів і процесів, з яких складається звичайне явище [4].

Організаційно-економічний механізм інвестування в АПК це сукупність організаційних, економічних, правових, процесів та способів, які мають вплив на порядок проведення інвестиційної діяльності у сільському господарстві.

Одна з головних ролей в управлінні інвестиційної діяльності сільськогосподарських підприємств належить державі. Державна інвестиційна політика складається з правових, економічних та адміністративних заходів, які направлені на покращення роботи інвестиційних процесів чи їх призупинення.

Інвестиційна політика – складова організаційно-економічного механізму, вони можуть набувати різних форм. Така політика гарантує інвесторам захист інвестицій; визначення високоефективних проектів та підтримка їх державою; створення інформаційної бази; допомога в пошуку партнерів, ведення переговорів та підписання інвестиційних контрактів; виявлення ризиків та їх усунення [5].

У формуванні організаційно-економічного механізму інвестування в сільському господарстві, стратегічно важливим завданням є вироблення інвестиційної політики в галузі, яка може стати головним чинником для виходу інвестиційної діяльності з кризи, в яку потрапив аграрний сектор України. Існує 4 рівні управління інвестиційною діяльністю [7]:

- загальнодержавний;
- обласний;
- районний;
- рівень підприємства.

На всіх цих рівнях потрібно розробити план, концепції, здійснити аналіз виконання плану та здійснити корегуючі дії відповідно до стану сільського господарства й економіки в цілому. Світовий досвід показує, що сучасний інвестиційний механізм

повинен представляти собою багатогалузеву, високотехнологічну й конкурентоспроможну систему, яка направлена на зміцнення економіки країни та національної безпеки, високий рівень життя населення й інтеграцію економіки у світовий ринок на рівних умовах [6].

Механізм регулювання інвестиційного розвитку аграрного сектору, який діє в нинішніх умовах, направлений переважно в переробну промисловість. Як правило, цей механізм орієнтується на впровадження нових технологій; створення нових робочих місць, які технічно оснащені за новітніми стандартами; збалансування державного бюджету. На іноземних інвесторів діють ринкові регулятори, такі як: висока конкуренція, на вже існуючих ринках збуту; пошук нових джерел прибутку.

ВИСНОВОК

В умовах глобалізації залучення інвестиційних коштів є найбільш дієвим способом для зростання економіки країни та покращення рівня життя населення. Щодо аграрного сектору, то залучення інвестицій допоможе забезпечити продовольчу безпеку держави та гарантує розвиток усіх його сфер.

Україна володіє потужним інвестиційним потенціалом, однак, існують чинники макроекономічного рівня, які стримують цей розвиток. Це підштовхує нас до необхідності зміни інвестиційної політики, шляхом прозорого інвестиційного ринку, раціонального розподілу іноземних інвестицій, спрощення процедур ведення бізнесу.

Організаційно-економічний механізм інвестування аграрного сектору України сприятиме залученню іноземних інвестицій в достатніх обсягах за умов[8]:

- державної підтримки сільськогосподарських підприємств за бюджетними програмами;
- формування інтегрованих аграрних підприємств і створення кооперативів у сільській місцевості;
- впровадження пільгового оподаткування;

- раціональний розподіл іноземних інвестицій між секторами країни;
- підвищення рівня платоспроможності населення.

Список використаних джерел

1. Зовнішньоекономічна діяльність: статистичний збірник / Державна служба статистики України. – К., 2016 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua>
2. Резнік Н.П. Організаційно-економічний механізм залучення інвестицій в агропромисловий комплекс України / Н.П. Резнік // Економіка АПК. – 2013. – № 7. – С. 70–77.
3. Економічна енциклопедія: У трьох томах. Т.2 / Редкол.: С.В. Мочерний (відп. ред.) та ін. – К.: Видавничий центр "Академія", 2001. – 848 с.
4. Великий тлумачний словник сучасної української мови / під заг. ред. В.Т. Бусел. – К.: Ірпінь: ВТФ "Перун", 2001. – 1440 с.
5. Кісіль М.І. Проблема інвестиційного забезпечення сільськогосподарського виробництва та напрями її вирішення в перспективі / М.І. Кісіль // Стратегія використання аграрноекономічного потенціалу на основі активізації інноваційноінвестиційної діяльності – об'єктивна передумова інтеграції країни в світове співтовариство: тези доп. Міжнар. наук. практ. конф. 18 трав. 2007 р. – Ч. 2. – Тернопіль: ТНЕУ, 2007. – 346 с.
6. Чорний Р.В. До питання залучення інвестиційних ресурсів в АПК України / Р. Чорний // Галицький економічний вісник. – 2009. – № 2. – С. 177–180.
7. Кожем'якіна М.Ю. Інвестиційне забезпечення як основа розвитку аграрної економіки України // Економіка АПК. – 2009. – №12. – С. 68–73.
8. Бондарчук, А.В. Формування стратегії управління конкурентоспроможністю підприємств: монографія / А.В. Бондарчук. – Луганськ: Елтон-2, 2012. – 156 с.